

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 9. septembrī

Atveseļošanas un noturības mehānisms: tā pievienotā vērtība ir atkarīga no tā, cik efektīvi tiek piešķirti līdzekļi ES vērienīgo mērķu sasniegšanai, uzskata revidenti.

Atveseļošanas un noturības mehānisms palīdzēs dalībvalstīm absorbēt Covid krīzes radīto ekonomisko satricinājumu un padarīt to ekonomiku noturīgāku. Šodien publicētajā jaunajā atzinumā Eiropas Revīzijas palāta (ERP) norāda uz to, cik valstu atveseļošanas un noturības plāni ir svarīgi, lai nodrošinātu, ka ES finansiālais atbalsts ir vērsti uz to, lai sasniegtu vispārējos kopīgos ES mērķus kohēzijas, ilgtspējas un digitalizācijas jomā, un ka tas ir labi saskaņots ar citiem ES un valstu atbalsta veidiem.

Eiropas Komisija 2020. gada maijā ierosināja jaunu Eiropas atveseļošanas instrumentu (*Next Generation EU* jeb *NGEU*) kā daļu no plaša pasākumu kopuma, ar ko samazināt pandēmijas sociālekonomisko ietekmi. Saistībā ar *NGEU* vislielākā nozīme būs Atveseļošanas un noturības mehānismam, proti, vairāk nekā 600 miljardi EUR tiks piešķirti dotācijām un aizdevumiem. Atveseļošanas un noturības mehānisms ir paredzēts, lai piedāvātu plaša mēroga finansiālu atbalstu publiskajām investīcijām un kohēzijas, ilgtspējas un digitalizācijas reformām. Saņēmējām dalībvalstīm būs jāizstrādā atveseļošanas un noturības plāni saskaņā ar attiecīgajiem konkrētiem valstij adresētajiem ieteikumiem, ko Komisija pieņēmusi Eiropas pusgadā.

“Atveseļošanas un noturības mehānismam ir būtiska nozīme, ātri mobilizējot nepieciešamos līdzekļus, lai veicinātu ekonomikas atveseļošanu un palielinātu mūsu valstu ekonomikas noturību. Dalībvalstīm būs jāpadara sava darba daļa, nosakot savas programmas pārejai uz zaļo un digitālo ekonomiku, investīcijām un reformām,” teica par šo atzinumu atbildīgā ERP locekle Ivana Maletić. “Šī ir iespēja parādīt, ka ES rada ieguldīto līdzekļu atdevi. Tā panākšanai mums ir ļoti jāraugās, lai līdzekļi patiešām tiktu piešķirti pasākumiem, kuri palīdz sasniegt ES vērienīgos mērķus. Tādējādi mēs maksimāli izmantosim Atveseļošanas un noturības mehānisma potenciālu.”

Atveseļošanas un noturības mehānisma izdevumu loģika atbalsta plašas reformas un investīciju programmas, kuru pamatā ir atskaites punkti par progresu, nevis īpašu programmu/projektu izmaksu atlīdzināšana, kā tas ir ES struktūrfondu gadījumā. Revidenti uzskata, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma saikni ar ES mērķiem, piemēram, sociālekonomisko konvergenci, Zaļo kursu un digitālo pārveidi, varētu stiprināt, piemēram, izmantojot obligātus kopējus rādītājus, kas

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto atzinumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

tādējādi nodrošinātu tiešu saikni starp atsevišķajos atveseļošanas un noturības plānos noteiktajiem atskaites punktiem, mērķvērtībām un saistītajiem mērķiem. Revidenti atzinīgi vērtē to, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma pamatā ir esošās procedūras, piemēram, Kopīgo noteikumu regula (KNR) un Eiropas pusgads, kas veicina sinerģiju un samazina administratīvo slogu gan ES, gan valstu līmenī. Turklāt plānotais dialogs ar dalībvalstīm ļauj elastīgi risināt konkrētas situācijas. Tomēr revidenti norāda, ka atveseļošanas un noturības plānu, darbības programmu un valsts reformu programmu sagatavošana vienlaikus var būt problemātiska dalībvalstīm, un aicina vienkāršot procedūras. Viņi arī uzsver, ka ir vajadzīgas atbilstošas norādes un koordinācija, lai izvairītos no pārklāšanās ar citiem ES finansējuma avotiem.

Revidenti uzskata, ka ir grūti novērtēt, cik atbilstošas ir finanšu summas, kas ierosinātas, lai novērstu vēl joprojām pastāvošās krīzes sekas. Lai gan Atveseļošanas un noturības mehānisms tika ieviests, reaģējot uz pandēmijas sekām vidējā termiņā un ilgtermiņā, ierosināto finanšu iemaksu sadalījumu dalībvalstīm lielā mērā nosaka situācija pirms Covid. Tāpēc paredzams, ka četras no desmit dalībvalstīm, kas saņem vislielāko Atveseļošanas un noturības mehānisma dotāciju, 2020. gadā cietīs no mazāk būtiska IKP samazinājuma nekā Eiropas Savienība vidēji (proti, aptuveni 7 %). Turklāt piešķiršanas mehānisms tikai daļēji atspoguļo Atveseļošanas un noturības mehānisma mērķi veicināt Savienības ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, uzlabojot noturību un atbalstot atveseļošanu. Vairāk nekā divas trešdaļas no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām faktiski ir paredzētas 14 dalībvalstīm, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju 2019. gadā bija vismaz 90 % no ES vidējā rādītāja, un tikai aptuveni ceturtdaļa tiks piešķirta astoņām dalībvalstīm, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju 2019. gadā bija mazāks par 75 % no ES vidējā rādītāja.

Visbeidzot, revidenti uzsver, ka Komisijai un dalībvalstīm ir jāievieš stingri un efektīvi pasākumi pret krāpšanu un pārkāpumiem, lai nodrošinātu, ka ES atbalsts tiek izmantots tam paredzētajam mērķim. Tika konstatētas arī dažas nepilnības plānotajās uzraudzības un ziņošanas procedūrās. Saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma pārvaldības un revīzijas kārtību revidenti uzskata, ka būtu skaidri jādefinē Eiropas Parlamenta loma budžeta pieņemšanas procesā, kā arī ERP tiesības veikt revīziju, lai nodrošinātu, ka Atveseļošanas un noturības mehānismam tiek piemēroti tādi paši pārskatatbildības un pārredzamības principi kā ES vispārējam budžetam.

Piezīmes izdevējiem

Saskaņā ar Līgumu par ES darbību Eiropas Parlaments lūdza ERP sniegt atzinumu par Komisijas priekšlikumu izveidot Atveseļošanas un noturības mehānismu. Pēc šā lūguma sagatavotais ERP Atzinums 6/2020 pašlaik ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) angļu valodā. Drīzumā tiks pievienotas pārējo valodu versijas. Atzinums ir sniegts tikai par Komisijas priekšlikumu, bet tajā ņemta vērā saistītā politiskā vienošanās, kas Eiropadomē panākta 21. jūlijā.

Šis atzinums papildina citus ar Covid-19 saistītus ERP atzinumus par [Kopīgo noteikumu regulu \(KNR\)](#), [REACT-EU](#) un [Taisnīgas pārkārtošanās fondu](#). Atzinuma pamatā ir arī nesenais īpašais ziņojums par [Eiropas pusgadu](#), jo īpaši attiecībā uz konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem.

Informāciju par pasākumiem, ko ERP ir veikusi, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, var aplūkot [šajā saitē](#).

Saistībā ar šo atzinumu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Claudia Spiti – claudia.spiti@eca.europa.eu - Tālr.: (+352) 4398 45 547 / Mob. tālr.: (+352) 691 553 547.

